

Motion till riksdagen 2005/06:Bo220

av **Barbro Feltzing (mp)**

Helhetsansvar och producentansvar vid byggnation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att en utredning bör genomföras för att klarlägga att byggsektorn klarar sitt frivilliga producentansvar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att i ovanstående utredning också ta upp frågan om lagstiftat producentansvar för byggsektorn.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att en helhetsansvarig för en byggnation bör utses. Detta bör också göras inom ramen för ovanstående utredning.

Var ligger ansvaret

Inom byggsektorn finns inget lagstadgat producentansvar. Byggsektorn har dock inrättat ett kretsloppsråd. Rådet framhåller att byggindustrin inte kan behandlas på samma sätt som t.ex. förpackningsindustrin eller däckbranschen. Inom byggsektorn är det inte möjligt att finna en producentansvarig eller att lägga ansvaret på endast en part.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare, som har kartlagt miljörelaterade och samhällsrelaterade effekter av det införda producentansvaret och detta kan innebära en eventuell följd för denna motion som inte är klarlagd i skrivande stund.

Problemet inom byggbranschen är att det finns flera aktörer. Byggherren anlitar arkitekt, entreprenör och underentreprenörer och tar materialet från olika firmor. Alla dessa aktörer delar ofta på ansvaret för om material m.m. är miljöanpassat. I dagens läge har det blivit ett säljande argument att kunna peka på att företaget tar miljöhänsyn och kanske är anslutet till EMAS eller ISO 14.000. Detta är naturligtvis mycket bra, men man måste också garantera

Fel! Okänt namn på

att företaget orkar fortsätta på den inslagna vägen, så att det tagna miljöansvaret inte försvinner.

Delat ansvar genom olika entreprenader

Inom byggbranschen används olika slags entreprenader. Vid en *totalentreprenad* tar byggentreprenören vanligtvis allt ansvar. Tidigare hade statsarkitekten kontrollansvaret, men nu läggs ansvaret på byggherren.

En *generalentreprenad* innebär delat ansvar. Byggherren försöker då sälja ansvaret i delar. Det är här det är viktigt att hela ansvaret läggs på byggherren. Ofta utser byggherren en bygglidare, vanligen en konsult, till ansvarig för kvalitet.

Problemet är att byggherren kanske inte har de kunskaper inom bl.a. miljö som ett producentansvar innebär. Det behövs klara riktlinjer i alla entreprenadformer för att veta vem som har det yttersta ansvaret för de material som används vid byggnationen. Primärt är att ansvaret inte ramlar mellan stolarna. Ett exempel på detta är tunnelbygget vid Hallandsåsen och följderna av användandet av preparatet *Roca Gil*. Här skyllde de inblandade aktörerna på varandra.

Inget miljöskadligt material

Huvudsyftet med motionen är att det överhuvudtaget inte ska komma in miljöfarligt material i byggnationen, detta bl.a. för att förhindra att fler allergier uppstår, att oväntade miljömässiga bakslag uppstår och att framtidens byggnation blir så ekologiskt hållbar som möjligt.

Problemet med olika entreprenörer i en byggnation kan vara att de olika aktörerna har skilda utgångspunkter. En kanske tar mer miljöhänsyn än en annan som plockar in ett skadligare material i byggnationen. Här behövs alltså en helhetssyn och att någon har det slutliga ansvaret, så att inget ansvar faller mellan stolarna om det i framtiden visar sig att något har gått snett. Det är helt enkelt onödigt att det uppstår fler "Lindomefall" eller "Hallandsåsar" där ingen tar det slutliga ansvaret.

Byggsektorns kretsloppsråd åtog sig frivilligt:

- att utforma byggvarudeklarationer för redovisning av miljöegenskaper hos byggvaror
- att kretsloppsanpassa branschdokument
- att till år 2000 halvera byggsektorns avfallsmängd till deponeringsanläggningar
- att omhänderta bygg- och rivningsavfall på ett seriöst och kretsloppsanpassat sätt och
- att omhänderta farligt avfall på ett miljöriktigt sätt.

Framtidens producentansvar

Dessa kretsloppsrådets riktlinjer är bra, men bör följas upp. Regeringen bör utvärdera byggsektorns åtagande och snart återkomma med hur ansvarsdelen ska utformas. Viktigt är också att normera vilka material som kommer in i byggnationen från början och att de deltagande entreprenörernas miljöpolicy finns klart uttalad. En minskning av avfallsberget medför också att de ingående komponenterna bör ha en bra miljöstatus.

En utredning för att klarlägga om byggsektorn klarar sina åtaganden med ett frivilligt producentansvar, samt om en lagstiftning behövs, bör genomföras. I en sådan utredning bör också frågan om en helhetsansvarig vid en byggnation tas upp.

Stockholm den 27 september 2005

Barbro Feltzing (mp)